

بِسْمِ
اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

درکِ شُکوه

یوردی پونتی

ماشاله صفری
طاها صفری

درکِ شکوه

یوردی پونتی

مانشاله صفری، طاها صفری

در شبکه های مجازی
هم ما را دنبال کنید

 goalgasht

 goalgasht

 goalgasht

goalgasht.ir

ویراستار: افسانه نظری
صفحه آرایی: گرافیک گلگشت
طرح جلد: گرافیک گلگشت
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
تیراژ: ۱۳۰۰ جلد
قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۸۹-۱۵-۷
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه‌ی رسمی از ناشر است.

سرشناسه: پونتی، خوردی، ۱۹۶۷-، Puntí, Jordi, ۱۹۶۷-
عنوان و نام پدیدآور: درک شکوه/یوردی پونتی؛ مترجم ماشالله صفری، طاها صفری.
مشخصات نشر: تهران: گلگشت، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۶۰ص؛ ۵/۲۱×۱۴ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۸۹-۱۵-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: MESSI : lessons in style, ۲۰۱۹.
موضوع: مسی، لیونل، ۱۹۸۷- م.
موضوع: Messi, Lionel
موضوع: Club de Fútbol Barcelona
موضوع: Soccer -- Spain -- Miscellanea
شناسه افزوده: صفری، ماشالله، ۱۳۶۲-، مترجم
شناسه افزوده: صفری، طاها، ۱۳۶۵-، مترجم
رده بندی کنگره: GV۹۴۲/۷
رده بندی دیویی: ۷۹۶/۳۳۴-۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۸۱۱۴۸

تلفن: {+۹۸۲۱} ۳۳۹۸۲۸۸۸

فکس: {+۹۸۲۱} ۴۳۸۵۲۹۳۳

{+۹۸} ۹۲۱۳۹۰۲۲۵۰

www.goalgasht.ir

● تمجیدها

«خواندن این کتاب زیبا از لئو مسی به من یادآوری کرد هر دقیقه‌ای که کنار او سپری کردم و تماشای او در تمرینات و مسابقات برای چهار سال چقدر فوق‌العاده بوده است. اگر بخواهم برای یادآوری چنین تجربه‌ای از کلمات استفاده کنم، فقط شعری از مایا آنجلو^۱ به ذهنم می‌رسد:

آموخته‌ام که مردم چیزهایی که می‌گویید را فراموش می‌کنند،
کارهایی که کرده‌اید را فراموش می‌کنند،
اما هرگز احساساتی را که در آن‌ها برانگیخته‌اید فراموش نخواهند کرد...»
پپ گواردیولا^۲

«یوردی پونتی^۳ نویسنده‌ای با قلمی زیبا و یک هوادار بارسلوناست که تمام دوران مسی را تماشا کرده و عاشق اوست. کسی بهتر از او برای نوشتن کتابی درباره‌ی مسی وجود ندارد، پونتی نمی‌خواهد مسی را توضیح دهد که البته تلاشی غیرممکن است، فقط از فوتبال او لذت می‌برد. این کتابی زیبا و لذت‌بخش است.»
سایمون کوپر^۴، نویسنده‌ی کتاب فوتبال علیه دشمن.

«پونتی یکی از بزرگ‌ترین نویسندگان کاتالان است و با این کتاب در بالاترین سطح کاری خود قرار گرفته است. او حتی گرم کردن جواهر آرژانتینی را هم مسحور کننده جلوه می‌دهد.»
خوان ویلارو، از روزنامه‌ی ال پاپیس

«چطور حباب‌های درون یک گیلانوشیدنی را می‌شمارید؟ چطور مسی را توصیف می‌کنید؟ یوردی همراهی فوق‌العاده در این سفر جذاب از روزاریو تا والهالای^۵ فوتبال است؛

۱- Maya Angelo: شاعر، خواننده و نویسنده‌ی امریکایی.

۲- Pep Guardiola

۳- Jordi Puntí

۴- Simon Kuper

۵- محل ابدی قهرمانان در افسانه‌های اسکاندیناوی، جایی که فقط جنگجویانی که در جنگ و با افتخار کشته شده بودند، روحشان اجازه حضور می‌یافت.

بینشی افسون‌گرانه و پرشور به درون موتزارتِ قیاس‌ناپذیرِ بازیِ زیبایِ ما.»
ری هادسون، گزارشگر لالیگا

«این‌که چهره‌ای مانند مسی اغلب مورد تفسیرهای ساده‌انگارانه و یا ستایش‌های تو خالی قرار می‌گیرد، کتابی هوشمندانه مانند کارِ پونتی را تبدیل به شاهکاری ادبی در ادبیات ورزشی می‌کند.»

سِرجی پامیس، از روزنامه‌ی لاونگواردیا

«این پرتره از مسی، در سبکی متفکر و هنرشناسانه شکل گرفته است، نه تنها بزرگی او را تجسم کرده، بلکه به ما اجازه می‌دهد تا از زندگی یک تمثال استفاده کرده و نویسندگی دوران معاصر را به چالش بکشیم.»

اسکار بروکس، مجله‌ی رویستا تور

مقدمه مترجم

اگر لیونل مسی را نمی‌شناسید یا او را دوست ندارید، لذت زیادی از این کتاب نخواهید برد. اما اگر فوتبال را دوست دارید، عاشق این کتاب و شکوه مسی می‌شوید. من هوادار بارسلونا یا شیفته‌ی مسی نیستم، اما با ترجمه‌ی این کتاب شکوه او را در قالب نیمه‌خدایی از یونان باستان که همواره اسیر نفرینی ناخواسته است را بهتر درک کردم. مسی آرژانتینی تمام دوران فوتبالش را در بارسلونا گذرانده است، کوتاه قامت و فروتن است، و هرگز شیرجه نمی‌زند و نمایش نمی‌دهد. جدای از تنوع‌هایش، کاملاً مخالف چیزی است که از یک فوتبالیست مدرن انتظار داریم، او یک آرژانتینی بداخلاق و خونگرم از فوتبال خشن امریکای جنوبی نیست. مسی، مسی است، هیچ‌کس را نمی‌توان با او مقایسه کرد، حتی دیگویی بزرگ را، می‌گویند مارادونا گاهی اوقات مارادونا بود اما مسی همیشه مارادوناست. به قول ری هادسن «کسی که یک زبان خلق می‌کند، فعالش می‌کند و احساسات و نبوغ‌مان را برمی‌انگیزد، در یک کلمه شاعرمان می‌کند». پونتی

عاشق مسی است اما می‌توان گفت تا حدی عدالت را رعایت کرده است. او می‌گوید: مسی پنالتی‌های زیادی خراب می‌کند چون گل کردن آن‌ها بسیار ساده است. خب شاید منطقی نباشد، اما در عوض در جایی دیگر می‌گوید مسی گاهی طوری قدم می‌زند که انگار کلیدش را گم کرده است، که دقیقاً درست است.

بوردی پونتی رمان نویس و روزنامه‌نگار کاتالانی، عاشق مسی است، او را ستایش می‌کند، می‌پرستد. روزها از خیابان لارامبلا^۱ عبور می‌کند تا به نیوکمپ برسد و محبوبش را تماشا کند. هر فصل، هر بازی. قطعاً روزهایی در کنار فواره‌ی کانالتاس^۲ برای قهرمانی تیمش خوشحالی کرده و اشک ریخته؛ و حتماً روزهای سخت‌تر از این را برای بارسلونا دیده است. اما پونتی یک طرفدار معمولی نیست. محقق است، کتاب می‌خواند و درکی عجیب از ادبیات و اسطوره‌ها دارد. جایی در کتاب می‌گوید تعجب نمی‌کنم اگر روزی مشخص شود مسی یکی از خدایان آرتک یا مایاها باشد.

در پایان جمله‌ای از ژان پل توسیان درباره‌ی کتاب می‌گوییم: «این کتاب هیچ‌کس را راضی نمی‌کند، نه روشنفکرانی که علاقه‌ای به فوتبال ندارند، نه هوادارن فوتبالی که کتاب را زیادی روشنفکرانه می‌دانند». اما خوشبختانه عده‌ای از ما وجود دارند که هر دوی این‌ها هستند، و پونتی لذت خواندن کتابی زیبا درباره‌ی بازی زیبا و بازیگر با شکوهش در اختیارمان قرار داده است.

ماشاله صفری

mashal.safari@gmail.com

۱- یکی از خیابان‌های قدیمی و اصلی بارسلونا که از پشت نیوکمپ می‌گذرد

۲- فواره مشهور شهر بارسلونا که اکثر جشن‌ها در کنار آن گرفته می‌شود

پیش‌گفتار

راه‌های زیادی برای انتخاب محبوب‌ترین بازیکن وجود دارد. کارت‌های فوتبالی را از دوران کودکی نگه می‌داریم و در جعبه‌ای مانند شاهی در تبعید پنهان می‌کنیم و فقط زمانی که در چنگال نوستالژی‌ها گرفتار شدیم، سراغش می‌رویم. پیراهن رنگ و رو رفته با نام پشت آن، همان پیراهنی که هزاران بار تن کشیده‌ایم و به دلایل اسرارآمیزی همیشه در فینال کوپا دل‌ری برایمان خوش‌شانسی آورده است. ویدئوهای یوتیوب از حرکات و گل‌هایش را بارها و بارها تماشا کرده‌ایم، فیلم‌هایی که دیوانه‌ای مانند خودمان که وقت بیشتری دارد، درست کرده است. زمانی روماریو^۱ بازیکن محبوبم بود و نوار وی‌اچ‌اس ۳۰ گلی را که در اولین فصل، قولش را داد و به ثمر هم رساند نگه داشته‌ام. بیشتر از یک‌بار، زمانی که بارسا شکست می‌خورد یا شرایط خوبی نداشت، آن فیلم را مثل یک مُسکن نگاه کردم؛ و کار هم می‌کرد. به فصل ۹۴-۹۳

۱- Romario: بازیکن برزیلی سابق بارسا و قهرمان جام‌جهانی ۱۹۹۴ همراه برزیل.

اشاره می‌کنم، فصلی که روماریو جایزه‌ی پی‌چی‌پی، بهترین گلزن لالیگا را دریافت کرد. این روزها عددی عادی به نظر می‌رسد، چون لئو مسی آن را عادی کرده است، اما آن زمان مانند پدیده‌ای خارق‌العاده بود. بیشتر آن گل‌ها انگار «اختراع» شده‌اند، گویی هیچ‌کس قبل از او چنین گل‌هایی به ثمر نرسانده است: اولین ال‌کلاسیکو در بارسلونا، روماریو هت‌تریک کرد و کولا دِ واکا^۱ را به نمایش گذاشت. حرکت «دُم گاو»، جایی که توپ را متوقف کرد، بعد درحالی‌که آن را روی زمین می‌کشید چرخید و از رافائل آلکورتا^۲ عبور کرد. چپ‌ها و حرکاتش در شش قدم، لمس توپ‌های آرام ولی دقیقش، چرخش‌هایش، یا روشی که در پس‌زمینه مانند درنده‌ای در انتظار حمله، دنبال توپ بود... شاید کفرآمیز به نظر برسد اما زمانی که این مجموعه را بازبینی می‌کنم، احساس می‌کنم چکیده‌ای از چیزی را می‌نگرم که ده سال گذشته شاهد آن بوده‌ایم. انگار تیم رؤیایی یوهان کرویف^۳ فقط پیش‌نمایشی برای تئاتر اصلی با حضور ژاوی، اینیستا، پوپول، بوسکتس^۴ و مسی است، مخصوصاً در سال‌های پپ گواردیولا و تیتو ویلانوا^۵.

تقویم باعث می‌شود فوتبال را به صورت پدیده‌ای خطی ببینیم که در طول زمان توسعه می‌یابد و هر بازی تازه می‌شود، آن هم با احساس دل‌فربانه‌ی شنیدن نتایج و دیدن قهرمانانی که باید همه چیز را در آغاز فصل جدید از صفر شروع کنند، اما دوست دارم فکر کنم فوتبال قلمرویی است که در آن حال و گذشته در هم بافته شده و گاهی به قول جمله‌ی معروف تی‌اس الیوت^۶ «انگار آینده را هم در دست دارد.» نمونه‌های دقیق‌تر این جنون در صفحه‌های بعدی کتاب مشخص خواهد بود. فوتبال قلمروی خاطرات هم است، ما آن را دوست داریم چون اجازه می‌دهد در زمان سفر کنیم: دیدن دوباره‌ی بازیکنان بزرگ، فراموشی فینال‌های شکست خورده، قرار دادن خودمان جای قهرمانان و در هم آمیختن خاطرات و آرزوها. گل‌هایی واقعی وجود دارند که هرگز وارد دروازه نشده‌اند، به تیر دروازه خورده و یا با اختلافی میلی‌متری بیرون رفته‌اند و سال‌ها بعد بازیکنی دیگر در بازی دیگری آن‌ها را در خاطراتم گل می‌کند. او یک گل به ثمر رسانده است، اما در حقیقت دو گل زده: یکی در حال، همانی که بعد از آن خوشحالی

۱- Cola de vaca

۲- Rafael Alkorta: مدافع اسپانیایی رئال مادرید در دهه‌ی ۹۰ که امروز مدیر ورزشی آتلتیکو بلبائو است.

۳- Johan Cruyff: بازیکن و مربی افسانه‌ای فوتبال هلند که تاریخ و فلسفه‌ی باشگاه بارسلونا را تغییر داد. داستان زندگی او را می‌توانید در کتاب «نویت من» که توسط نشر گلگشت به چاپ رسیده است بخوانید.

۴- Xavi, Iniesta, Poyul, Bosquets

۵- Tito Villanova

۶- T.S. Eliot: شاعر و نویسنده بزرگ امریکایی که در ۱۹۶۵ در ۷۶ سالگی درگذشت. او یکی از تأثیرگذارترین شاعران قرن بیستم است.

می‌کند و یکی در گذشته که فقط من را خوشحال می‌کند. منظورم این است اگر فوتبال را به شکل دنیای موازی ببینیم حتی از این هم سرگرم‌کننده‌تر است؛ یک مذهب است (اگر اهلش هستی) یا سیستمی فلسفی یا تقابلی مقابل شانس. هر کسی بازی را متفاوت می‌بیند، همه‌ی ما مربی هستیم و اساساً یک شطرنج‌باز حرفه‌ای و یک شاعر، بازی را یکسان نمی‌بیند.

اما اجازه دهید به ابتدا برگردیم. میان تمام دلایلی که باعث شده لئو مسی محبوب‌ترین بازیکن دوران برای من باشد، این حقیقت وجود دارد که گاهی خواب او را می‌بینم. تا جایی که یادم می‌آید، قبلاً فقط خواب یکی از حرکات رونالدینیو را دیده‌ام، یا چند بازی خاص که بازیکنی در آن را به یاد ندارم، مثل شب قبل بازی بارسلونا و رئال مادرید که طبق معمول در حال بردنشان بودیم. از طرف دیگر، بارها خواب مسی را دیده‌ام، خواب دیدم انگار پدرش هستم و در کافه‌تریایی - جایی که شک ندارم روزاریو است (با این که هرگز آنجا نبوده‌ام) - برایش صبحانه می‌آورم. طوری در باره‌اش خواب می‌بینم که انگار هم‌خون هستیم، انگار برادر بزرگش هستم و کنار او در اتوبوسی خالی نزدیک زمین فوتبالی رها شده و ویرانه نشسته‌ام. خواب می‌بینم گل‌های شگفت‌انگیز می‌زند، پا به توپ خلاف جاذبه‌ی زمین دربیلم می‌کند و تمام این‌ها به شگفت‌انگیزی شفق قطبی مقابلم آشکار می‌شود.

مسی اغلب در رویاهایم تنه‌است، احتمالاً یک روان‌پزشک فرویدی می‌تواند از این عناصر استفاده کند و بیشتر درباره‌ی خودم بگوید تا آرژانتینی، اما تفسیرش می‌کنم - می‌خواهم که تفسیر کنم - آن را به عنوان یک اتصال فراتر از حال و یک رابطه می‌بینم که در دنیای فرازمینی ناخودآگاه قرار دارد. خودش این را نمی‌داند، اما سبک بازی‌اش، هم در واقعیت حال و هم در دنیای رویاهای خیالی خوشحالم می‌کند.

این کتاب، چندی پیش از تلاشم برای گسترش این خوشحالی شکل گرفت، نه تلاشی برای توضیح آن. ایتالو کالوینو^۱ ویژگی‌های بالقوه‌ی ادبیات قرن ۲۱ را در چند چیز تعریف می‌کند که مسی به روش خود تمام آن‌ها را دارد: سبکی، سرعت، نازک‌اندیشی، هویدایی و چندگانگی (بعداً در این باره بیشتر خواهیم گفت).

کارت‌های فوتبالی که از دوران کودکی جمع کرده‌ام، دو ویژگی در عکس‌هایشان دارند: یکی که در آن فوتبالیست ژستی ساده و آرام و ساکن در زمین فوتبال دارد و دومی عکسی از حرکتی که انجام می‌دهد، مانند شوت زدن یا کنترل توپ یا مهار آن اگر دروازه‌بان باشد.

۱- Italo Calvino: خبرنگار و نویسنده‌ی ایتالیایی که در ۱۹۸۵ در ایتالیا درگذشت.

مسی بهتر از هر کس دیگری این دو حالت را ترکیب می‌کند: به آرامی میانه‌ی زمین پرسه می‌زند، بعد ناگهان با سرعتی انفجاری حرکتی می‌کند. شاید این صفحات بتوانند مانند آن عکس‌های فوتبالی در حرکت باشند، یکی از آن فیلم‌های کوتاه اینترنتی که تمام یک حرکت را در ده ثانیه تعریف می‌کند. من به سادگی این حرکات را با کلمات اجرا می‌کنم. با الهام مبهمی از سبک ریموند کوئنو^۱، سعی خواهیم کرد برخی درس‌ها یا تمرینات را به شیوه‌ای که از شما میل لئو مسی گرفته‌ام ارائه دهم. واکاوی مسی. بازنویسی مسی. او قهرمان [پروتاگونیست] هر سطر خواهد بود، در سبکی هزار چهره و وظیفه‌ی من ثبت زیبایی، اشتیاق، نبوغ، نوگرایی و جنون فوتبالیستی است که در تاریخ بهترین است. این احتمال بسیار زیاد است که به کلمات مسی، گل و بارسا و البته آرژانتینی زیاد بر بخورید؛ به سختی تعجب‌آور است، نه؟

1

اولین بازی

بیاید با این واقعیت روبه‌رو شویم: اولین بازی لئو مسی در تیم اصلی بارسا یک شکست دور از انتظار بود: باخت ۰-۲ در بازی دوستانه مقابل پورتو در جشن افتتاح ورزشگاه جدید باشگاه پرتغالی! استادיום دراگائو'. یک‌شنبه ۱۶ نوامبر ۲۰۰۳، آن روز بسیاری از هواداران پرتغالی دوست داشتند مسی اولین گل تاریخ این زمین فوتبال را به ثمر می‌رساند، اما این اتفاق نیفتاد. اولین بازی‌اش پیرو الگویی طبیعی بود که در زندگی هر فوتبالیست جوانی تکرار می‌شود. روزی شما را برای تیم اصلی در یک بازی دوستانه انتخاب می‌کنند، با بزرگ‌ترها سفر می‌کنید، به آن‌ها با ترکیبی از خجالت و تحسین نگاه می‌کنید و بعد مربی بیست دقیقه‌ای پایانی بازی به شما وقت می‌دهد. قبل از این که وارد بازی شوید، فکر می‌کنید این فرصت هدیه‌ای از جانب خدایان است و بعد از آن با احساس ناامیدی کارهایی را به یاد می‌آورید که می‌توانستید در